

zimovnici

jozef mihalkovič

Iznad nas pun, krupnozrnast mesec,
u nama neodržano obećanje.
Vodopad konja s kolima
ulivao se
koritom razdrobljenog puta
sve do ribnjaka; konji utišavaju oluju
oko nogu
prstima. Sada piju.
S groblja se čuju srkutavi zvuci
bunarske pumpe. Na suprotnoj obali
dečaci, jedan
za drugim, kamenuju svi
isto mesto.

Ptice napinju leto u bedrenom pejzažu
razvlačeći ga uokrug. I užurbano
plamenovi
sami za sebe vetar tvore.

Pitao sam te
za naše prste ulepljene od svetkovina,
za pejzaž, dok ga je zemlja odvlačila
ka suncu. Bio sam nestrpljiv.
Na korak od sunca zima se
iza planine prenula — igrajući.
Obuj se.
Nemoj se dvoumiti ako nađeš
čaršav predela progoren
izmetom. Mi sami,
u sebi često uljudniji
i iskreniji, nalazimo u sebi
karakteristične praznine. (Deca iz čijih glava
su izbijali preranu zrelost.)

Coveku bude tiho
danima. U tami,
ulazi s ispruženom rukom,
na leđima prazan ranac prostorija, ne vidi
čokot bez grozdova gde preko
zida visi, krišku neba izobličenu
stopalom na prekrasnom vosku, gleda,
ali
samo tako, kao da mu oči smetaju. Bori se

sa sobom da se ne bi pokrenuo
ni zbog obraćenja Pavla
kada bi mu se učinilo da čuje, jasno,
da iza njega neko plače.

Navozili smo ugaj za zimu.
U podrumskom oknu na onoj gomili tišina
kao pri generalnom remontu sprava za
mučenje.

Sta ćeš.
Budi podroban i u koraćanju. I dan je korak

Ne brini zbog trna u peti, budi lagan zemlji.
Ne skreći razgovor poslovičom.
Ako kuću napadneš, kuća će napasti tebe.
Zima je široka. I zverima,
koje isto pešače, bila je duga.

Bivša nasilja varnice, kad dan se rada.
Plamen je molećiv.
Bivši
čadavi odjek mirisa posle sagorevanja benzina
(i sugrebljiv pomak klipa na potisak iznutra).
Grana pod snegom škripi.
Bivša napinjanja svilenog vlakna glasnih žica
do ptičjeg osmeha horizonta.
Bivše njihanje zvona pre prvog
i posle poslednjeg udara srca.
I prežvakavanje jučerašnjeg hleba.

Muškarac
iznad kolveke
klečeci
tišinom mnogobrojne porodice
zarasta.

Prevod sa slovačkog i beleška:
Vičazoslav Hronjec

BELEŠKA O PESNIKU

Slovački pesnik Jozef Mihalkovič rodio se 1935.
u Velikim Kostolanima u ČSSR. Završio je Visoku
hemijsko-tehnološku školu u Pardubicama. Radi

kao urednik u književnom časopisu »Romboid«
u Bratislavi. Izdao je zbirke pesama Sažaljenje (Lú-
tost, 1961), Zimovnici (Zimoviská, 1965), (Kuda žur-
tite (Kam sa náhlite, 1974), Albumi (Albá, 1972),
i Približan položaj (Približné položenie, 1978). Jedan
je od vodećih pesnika »konkretističke«
pesničke generacije u Slovačkoj.

Slovački »konkretizam«
pojavio se 1956. godine kao reakcija na službeni
sorealizam i shematizam kasnih četrdesetih i
ranih pedesetih godina u Slovačkoj. Njegovi
predstavnici su Jan Ondruš (Ján Ondruš),
Jan Buzaši (Ján Buzássy), Jozef Mihalkovič,
Jan Staho (Ján Stacho) i Jan Simonovič
(Ján Simonovič). Okupljali su se oko knji-
ževnog časopisa »Mlado stvaranje«
(»Mladá tvorba«).

Sušтина slovačkog »konkretizma«
je u maksimalnom korišćenju metafore
senzualističke provenijencije i vraćanju
konkretnim stvarima života. Dva najizrazitija
programska stiha ovog pokreta napisao je
upravo Jozef Mihalkovič u pesmi »Ognjiš-
te«: »I bez zazora / pitamo za suštinske stvari.«

dom mirne mladosti

eva lipska

DAN ŽIVIH

Na Dan Živih
umrli dolaze na njihove grobove
— pale neone
i presađuju hrizanteme antena
na krovovima višespratnih grobova
s centralnim grejanjem.

Potom
spuštaju se liftovima
do svog svakodnevnog posla
do smrti.

DOM MIRNE MLADOSTI

U pozajmionici bunta
radi jedino menza.

Crveno vino jezera
teče pod prozorima.

Izložen opasnosti istorije
možeš po njemu plivati.

Ne svi uzvici URA
označavaju tu pobjedu.

Najpopularniji
je narodni gambit.

U kockarnicama
dobija se veliki gubitak.

Neki skupljaju šumske jagode
i dokaze konkretne.

Pod jedrima postelje
otiču u san.

Drugi tupo posmatraju vrata
kao da bi odande mogao doći spas.

Onima koji misle o zemlji nad glavom
pod nogama gori zemlja.

Dom Mirne Mladosti
sed je kao golub

S poljskog preveo
Đorđe Sudarski Red

Eva Lipska (Ewa Lipska) rođena je 1945. u
Krakovu. Po završetku mature studirala je na
Akademiji lepih umetnosti. Debitovala je 1961.
Do sada je izdala pet knjiga poezije, a u 1979.
ukazao se izbor njene poezije pod nazivom
»Dom mirne mladosti«. Živi i radi u Krakovu
kao urednik u izdavačkoj kući.

sam život juzef baran

u mojim prstima
šibice dana
pale se
i gase

koliko mi ih je
ostalo u džepu

i šta još vidim
pre nego što me mrak ogrne
u njihovom bljesku

da li s poslednjom upaljenom
ču se vratiti ponovo na mesto
gde sam se izgubio

da li ću iz začaranog kruga sudbine
izaci kao iz pogrešne šume na pravi put

RAT I MIR

ja sam rat
ti si mir
iz noći sam izašao
a ti iz svetlosti

volim stajati na vetru
s olujom u glavi
kad se ti moliš
za lepo vreme

kuću znam razoriti iscepati mir
koji si tkala ceo dan
kad protiv sebe se stavljam
uzalud trčiš mi u susret

smrt umem zadati zvezdu skinuti
tuđu ili svoju da bi padala
ti ćeš tada biti nad kolvekom
strpljivo ćeš novu raspaliti

jedna je od početka vaga
a na njoj dva tasa: ti i ja
i samo noću među nama
na moment primirje traje

SAM ŽIVOT

sve je manje tih
koji bi dali život
za svoj cilj

sve je više tih
koji oduzimaju
sebi život
u nedostatku cilja

a najviše je
takvih
koji ne umeju ga
ni dati
a ni oduzeti sebi

oni su
hleb i so zemlje
oni su
sam život

JUZEJ BARAN (JOZEF BARAN) rodio se 1947. u
Boženjéine blizu Tarnova. Završio je Višu peda-
šku školu u Tarnovu. Radi kao novinar u
Krakovu. Pripada najpoznatijoj grupi mladih polj-
skih pesnika. Za prvu knjigu pesama NAŠI NAJ-
ISKRENIJI RAZGOVORI dobio je 1974. nagradu
»Andžej Burs«. Za drugu knjigu poezije DOK JOS,
izdatu 1976, dobio je nagradu »Stanislav Pjenta-
k«. Preveden je na nekoliko jezika. U štampi mu je
četvrta knjiga pesama. Treću knjigu U BLESKU
SIBICE objavio je 1979.

S poljskog preveo Đorđe Sudarski Red